

Tisková zpráva

Zapomenuté oběti: Mezinárodní konference o situaci osob ohrožených násilím z nenávisti a obětech těchto zločinů

Praha, 22. dubna 2010

Nadace Forum 2000, Nadace „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“, In IUSTITIA, o.s. a Kulturbüro Sachsen e.V. pořádá dvoudenní mezinárodní konferenci „Forgotten Victims: International Conference on the Situation of Victims of Hate Crimes/Hate Violence and Victim Assistance in the Czech Republic“, která se koná ve dnech **22. – 23. dubna 2010 v Praze**. Konference se věnuje násilí z nenávisti, které dnes představuje jednu z nejhorších a zároveň nejběžnějších forem porušování lidských práv v Evropě. Konference se koná rok poté, co českou společnost otřásl žhářský útok směřovaný vůči romské rodině, a v předvečer soudního přelíčení v této kauze. **Záštitu nad konferencí převzal premiér ČR Jan Fischer.**

Součástí konference je též prezentace výsledků výzkumného projektu „**Zločiny z nenávisti – zapomenuté oběti**“, který v České republice díky finanční podpoře nadace Erinnerung, Verantwortung und Zukunft provedly organizace Kulturbüro Sachsen e.V., In IUSTITIA, o.s., Tolerance a občanská společnost, o.s. a Romea, o.s.

„V povědomí veřejnosti, bohužel i státní správy, přetrvává domněnka, že násilí z nenávisti je otázkou týkající se pár desítek lidí, a na teritoriu ČR úzce spojenou s dualitou romská komunita – extremisté. Násilí z nenávisti chápeme extenzivně jako jakoukoli formu incidentu směřující vůči jednotlivci z důvodu jeho skutečné nebo domnělé barvy pleti, rasy, příslušnosti k etnické nebo národnostní skupině, sexuální orientaci nebo identitě, náboženství, víře, vyznání nebo skutečnosti, že napadená osoba je bez vyznání, zdravotnímu stavu, politickému přesvědčení, příslušnosti k sociální skupině nebo jiný podobně charakteristický znak,“ zpřesňuje Klára Kalibová, právnička občanského sdružení In IUSTITIA téma, kterému se dvoudenní setkání odborníků a odbornic věnuje. Dále upozorňuje, že pouze 10-15 procent pachatelů jsou lidé spojení s některým rasistickým nebo neonacistickým hnutím. Většina útočníků jsou tak „obyčejní“ lidé. Jedním z cílů konference je tak uvést do širšího povědomí i termín násilí z nenávisti, který je přesnější než do současné doby užívané termíny rasové násilí či extremistické násilí.

Trestné činy násilí z nenávisti jsou násilné projevy intolerance, které představují závažné porušení lidských práv, a mají hluboký dopad na oběti a komunity, kam patří. Činem násilí z nenávisti může být akt zavraždění nebo hrozba, útok na osoby nebo majetek, vražda nebo jiný trestný čin. Termín spíše popisuje koncept, než právní definici. Trestné činy násilí z nenávisti se vždy skládají ze dvou prvků: trestný čin spáchaný s motivem předpojatosti, který odlišuje zločiny násilí z nenávisti od běžných trestných činů. To znamená, že pachatel úmyslně zvolil jako oběť trestného činu někoho ze skupiny charakteristické podle „rasy“, jazyka, náboženství, etnického původu, národnosti, nebo jiným podobným společným faktorem/rysem. Pokud jsou neřešeny, zločiny z nenávisti představují potenciální hrozbu pro domácí a mezinárodní bezpečnost a tak ohrožují společenskou soudržnost a představují počátky konfliktu a násilí v širším měřítku.

V letech 2001 a 2007 vyplatila německá nadace „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“ odškodné lidem, kteří byli za druhé světové války posláni na nucené práce. Mezi nimi bylo 76 tisíc Čechů, kteří obdrželi 210 milionů euro odškodného. Ve jménu památky obětí národního socialismu, nadace podporuje projekty pro lidská práva a porozumění mezi národy. *„Ani jedna oběť jakéhokoliv násilí z nenávisti by neměla být zapomenuta. V Německu jsme potřebovali příliš dlouhou dobu na to, abychom pochopili, že většina by neměla ignorovat akty násilí z nenávisti vůči menšinám. Až teprve v posledních deseti letech se v Německu objevily občanské iniciativy na pomoc obětem trestných činů násilí z nenávisti, jednou z nich je Kulturbüro Sachsen,“* uvedl Dr. Martin Salm, ředitel nadace.

Účastníci konference se zabývají situací osob ohrožených násilím z nenávisti a obětem tohoto násilí. Věnují se otázce, zda a do jaké míry je těmto lidem poskytována právní, psychologická a sociální podpora a pomoc na vládní i nevládní úrovni. Zaměřují se na specifika jednotlivých skupin ohrožených násilím z nenávisti. Zkoumají, do jaké míry má celková atmosféra ve společnosti vliv na jednání pachatelů konkrétních incidentů.

Pozornost je intenzivně věnována právním aspektům násilí z nenávisti. Diskutovány jsou otázky právní

ochrany obětí násilí z nenávisti nástroji trestního práva, možnosti uplatnění náhrady škody v trestním řízení a civilním řízení a role zmocněnců poškozených. Workshop zabývající se násilím z nenávisti a legislativou kriticky zkoumá, zda legislativní změny zejména v oblasti trestního práva jsou vždy změnami k lepšímu a zda nemohou vést k omezení občanských svobod.

Organizátoři konference věří, že toto setkání poslouží jako dobrý počátek k diskusi o politickém, právním a společenském kontextu v této oblasti. Konference navíc poskytuje možnosti k navazování kontaktů jak mezi českými nevládními organizacemi, tak – díky účastníkům z **Německa, Polska, Ruska, Slovenska, Rumunska a Ukrajiny** – na mezinárodní úrovni.

„Jsme moc rádi, že se konference zúčastní tolik odborníků z různých zemí a velmi se těšíme na vzájemnou výměnu názorů a zkušeností. Doufám, že se díky konferenci podaří dostat tematiku násilí z nenávisti do povědomí veřejnosti a že tak zlepší situaci jeho obětí,“ říká koordinátor projektu „Hate crimes – Zapomenuté oběti“ Miroslav Bohdál z organizace Kulturbüro Sachsen z Drážďan.

Konference se účastní desítky odborníků z řady zemí, mezi jinými např.: **Alexander Verkhovsky** z ruského SOVA-Center, **Agnieszka Mikulska** z Helsinky Foundation z Polska, **Serhiy Ponomaryov** z ukrajinské organizace Gay Forum; německá právnička **Kati Lang** z RAA Sachsen e.V.; **Martin Šimáček**, ředitel Agentury pro sociální vyloučení či zástupci z Office for Democratic Institutions and Human Rights z Polska.

Konference je financována nadací „Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“ a je přístupná pouze pro zvané účastníky.